

«Рубаї»

Дмитро Павличко

1

В Хайяма взяв я форму рубаї,
Вподобавши за лаконізм її.
Чи замалу, чи, може, завелику
Одежу матимуть думки мої?

2

Безсмертні всі: цей виховав дитину,
Той пісню написав, хоч і єдину,
А той, що не зумів цього зробити,
Коло дороги посадив ялину.

3

Є люди, як дуби, і є дуби, як люди:
Безстрашно грому підставляють груди,
Щоб немічну берізку захистить,
Хоч знають добре — їм загибель буде.

4

Я з квітами прийшов тебе зустріти
І дуже довго ждав — зів'яли квіти.
О, поспіши, бо можуть почуття
Даремно у душі моїй згоріти!

5

Добро і лихо — світло й темнота;
Та не з пільми бував сліпота —
Надмірне світло людям очі сліпить,
У темряву їх душі загорта.

6

Життя без книги — хата без вікна,
Тюрма глуха і темна, мов труна.

Крізь вікна книг свободи світло ллється,
Майбутнього видніє далина.

7

Я власну вічність бачу без облуди:
О, де б мене не поховали люди —
Там грудка української землі
З мого зажуреного серця буде!

8

Я лицемірити не можу, як святі.
Сорочки чистої замало у житті.
Потрібно сонця, сірника потрібно,
Щоб віршів не писати в темноті.

9

Дивлюся на берізоньку в зажурі,
Що виросла тендітною на мурі.
Їй теж потрібно рідної землі,
Бо там вона не витримає бурі.

10

Я чув, як серце жалісно кричить,
Щоб ворога лежачого не бить.
А розум говорив мені спокійно:
Затям, що завжди гадина лежить.

11

Ненависть і любов — неначе крила.
Коли одне крило в льоту пробила
Ворожа куля — не склади його,
Бо на однім летіти вже несила.

12

В труді прийде натхнення раз у рік,
Але коли — не знає чоловік.
Щоб тих щасливих днів не загубити,
Потрібно працювати цілий вік.

13

Бувають дивні на землі діла —
Серед зими черешня зацвіла.
Я між дерев довідався докладно,
Що поетеса їхня то була.

14

В криницю старості не заглядай,
Про те, яким ти будеш, не гадай,
Якщо не можеш бути вічно юним,
То замолоду не будь старим бодай!

15

Я у такому віці, що якраз
Було б чудово зупинити час.
Та він скоряється лиш нашим дітям,
Що завжди прагнуть перегнати нас.

16

"Роби добро,— мені казала мати,-
І чисту совість не віддай за шмати!"
Благословенний мамин заповіт
Ніхто в мені не зможе поламати.

17

Я міг би жити радісно й щасливо,
Якби мені вдалось маленьке диво:
Змирити серце з розумом — або
Дізнатись, хто говорить з них правдиво.

18

Не кажуть правди тим, хто помирає,
Ні тим, хто у дуренство впав безкрає.
Брехня із милосердя — раз болить,
Брехня із страху — цілий вік карає.

19

Щасливим був я двічі: як на сіні
Мене віз батько в присмерки осінні
І як відчув, що в мене серце в

Те, що належить тільки Батьківщині.

20

Не смерті я боюсь, а темноти,
В якій не можеш сам себе знайти.
Благословенне світло дня і ночі,
Мисль, у якій засвічуєшся ти!

21

Сильніше за любов злоба горить,
Сильніше за красу вражає брідь,
Але життя росте лишень з любові,
Лишень краса людей навчає жить!

22

Загубить гай принадливість свою,
Як ти наткнешся в ньому на змію.
Сичання тихе здатне приглушити
Мільйони зичних співів у гаю.

23

Ми тільки почали розгадувати світ,
В щілину глянули, як діти з-за воріт;
Чи нам відчиняться пізнань важкі ворота,
Чи вирве нам серця роздорів динаміт?!

24

Колись я думав: радощі — це путь
У світ незнаний із моїх Покуть;
Тепер я знаю: радість — то дорога
До яблунь, що в Стопчатові цвітуть.

25

Ви любите лише себе? Любіть.
Збирайте в серці самолюбства їдь,
Ні! Ні! Вона вас зажене в могили,
Щоб вашим трупом землю отруїть!

26

Із цього поїзда, що так прекрасно йде,

Потрібно висісти, але не знаєш де,
Де станція твоя — така печальна й тиха,
Що вже не чутимеш, як потяг твій гуде.

27

Життя подібне до книжок: одна
Грубезна, та порожня і дурна,
А та, тонка,— мов сонце. Та буває
Все навпаки. Чому? Ніхто не зна.

28

Що більший самолюб і фарисей,
То більше прагне шани від людей.
Він так її приймає обережно
І крадькома, як чайові — лакей.

29

Ще від землі воно не відросло,
не виповзло із мокрих шмат,
А мати іграшку йому —
ах, майже справжній автомат.

І полум'ям воно січе, стріляє в материні
груди —

І мертвим молоком живе
й росте малий невинний кат!

30

На милицях з війни додому він прийшов,
І впала перед ним його свята любов,
І, ногу з дерева цілуючи, шептала:
"О щастя ти моє, о клен мій чорнобров!.."

31

Проходив я і всюди вздовж доріг
Дерева бачив — не зрізайте їх,-
Бо як же я повернуся додому
Пустелею — на батьківський поріг?!

32

Цвях витягнути важче, ніж забити.
Кидати важче, легше полюбити,
І важче в спогадах пройти життя,
Ніж просто бути молодим і жити.

33

Бувало, мати кличе, та дарма,
Я з книжкою сховавсь — мене нема.
І досі голосу в книжках шукаю,
Того, що я зневажив легкома.

34

Відходить все, як золоті черешні,
Серця ржавіють, як в намулі блешні,
Але цвітуть і сяють кожен день
Юнацькі мрії про літа прийдешні.